

GRADUAAT IN HET INFORMATIEBEHEER: BIBLIOTHEEK EN ARCHIEF

SAMENWERKINGSVERBAND HBO5 ERASMUS

TOETS NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING • ADVIESRAPPORT

11 oktober 2018

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	7
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	10
2.4	Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	11
2.5	Eindoordeel.....	12
3	Beoordelingsproces	13
4	Overzicht oordelen	14
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	15
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	16
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie.....	17
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	18
	Bijlage 5: Lijst met afkortingen	19

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding graduaat in het informatiebeheer: bibliotheek en archief gevalideerd op 25 juni 2018.

De opleiding 'graduaat in het informatiebeheer' met twee afstudeerrichtingen 'Bibliotheek' en 'Archief' werd uitgewerkt door HBO5 Erasmus, een samenwerkingsverband tussen Erasmushogeschool Brussel (EhB) en CVO Volt. Deze nieuwe omgevormde opleiding van 120 studiepunten zal zowel in dag- als avondonderwijs worden aangeboden.

De domeinspecifieke leerresultaten (DLR) voor de graduaatsopleiding informatiebeheer: bibliotheek en archief zijn gebaseerd op de beroepskwalificaties (BK's) voor:

- Bibliotheekdeskundige / Informatiedeskundige
- Archiefdeskundige

Op basis van de vaardigheden, kenniselementen en activiteiten die in die twee BK's gemeenschappelijk zijn, werd door de VLHORA een stam van negen leerresultaten of learning outcomes (LO) vastgelegd. Voor de afstudeerrichtingen Bibliotheek en Archief werden daarnaast nog respectievelijk twee en drie specifieke leerresultaten geformuleerd.

EhB kiest voor een duidelijke profilering van deze opleiding en heeft de DLR omgezet in OLR, rekening houdend met de eigen onderwijsvisie en het didactisch concept, de instromende student en de eisen van het werkveld. Op die manier wil de opleiding future proof bibliotheek- en archiefdeskundigen afleveren door van hen breed opgeleide en flexibele informatiebeheerders te maken die gepast kunnen inspelen op de digitalisering en automatisering van de sector. EhB wil studenten afleveren die bereid zijn uit hun comfortzone te treden en die hun ogen open houden voor hedendaagse maatschappelijke, culturele en sociale ontwikkelingen. Op die manier hebben ze ook oog voor de noden en vragen van verschillende doelgroepen en kunnen ze daar proactief op inspelen. Ze hebben een open houding en staan steeds paraat om interne en externe gebruikers doorheen het informatieaanbod te begeleiden en te ondersteunen.

Door de visitatiecommissie (hierna: commissie) werd het informatiedossier voor de opleiding graduaat in het informatiebeheer van EhB als bijzonder consistent, punctueel en transparant ervaren. Het plan dat in dit dossier wordt uitgelegd, geeft de commissie het nodige vertrouwen in de verdere realisatie van deze opleiding. De bijdrage van het werkveld aan de vormgeving en inhoud van het programma getuigen voor de commissie van een juiste visie voor het opzetten van een duurzame opleiding die kan meegroeien met de continue vernieuwingen in het werkveld. De centrale plaats die het werkplekleren krijgt en het geïntegreerde aanbod waarin deze graduaatsopleiding modulair voorziet, zal volgens de commissie het studieprogramma voor de verschillende doelgroepen actueel en behapbaar maken. De commissie vraagt extra aandacht voor een personeelséquipe waarin een goede mix van vakexperten en didactische ondersteuners aanwezig zullen zijn om de juiste begeleiding van de heterogene doelgroep waar te maken. Het vooropgestelde evaluatiebeleid geeft de commissie veel vertrouwen in de beoordeling van de beoogde leerresultaten. Voor deze nieuwe opleiding zal het kwaliteitszorgsysteem van EhB als canvas dienen, maar moeten nog de juiste aanpassingen aangebracht worden, rekening houdend met de nominale duur van de opleiding van twee jaar. Het eigenaarschap van de nieuwe opleiding werd duidelijk gedragen door de afgevaardigden van EhB, hun openheid tijdens de gesprekken werd erg geapprecieerd.

De commissie die de aanvraag van het samenwerkingsverband HBO5 Erasmus voor de opleiding graduaat in het informatiebeheer: bibliotheek en archief heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het huidige oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding.

De commissie beveelt de opleiding aan:

- om in de personeelséquipe het hiaat aan vak-expertise in het domein van de archiefdeskundigheid weg te werken, zodat de afstudeerrichting archief nog beter en meer onderscheidend kan worden ingevuld.
- om voor de realisatie van het maatwerk in de begeleiding van studenten, meer aandacht te besteden aan de integratie van diverse skills bij de docenten op het gebied van coachende, evaluerende en niveau-specifieke vaardigheden.
- om de eigenheid van graduaatsopleidingen betreffende het niveau niet uit het oog te verliezen.
- om het canvas van het kwaliteitszorgsysteem van EhB reeds vooraf aan te passen aan het kort-cyclische karakter van deze opleiding.

Den Haag, 11 oktober 2018

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding graduaat in het informatiebeheer: bibliotheek en archief van het samenwerkingsverband HBO5 Erasmus,

Johan Veeckman
(voorzitter)

Katrien Goossens
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen:

Voor het opleiden van de future proof gegradueerde in het informatiebeheer heeft Ehb de DLR's omgezet in OLR's en speelt zo in op de specificiteit van het regionale werkveld, het profiel van de instromende student en de eigen onderwijs- en opleidingsvisie. Met deze OLR's wil de opleiding extra aandacht geven aan:

- courante en gespecialiseerde bibliotheek- en/of archiefsoftware;
- kennis van digitaliserings- en automatiseringstechnieken;
- vernieuwingen in het beroepenveld zowel voor de afgestudeerde als voor andere toekomstige medewerkers;
- het aannemen van een proactieve en open houding zowel naar de klant als naar het eigen werk, de organisatie of de leidinggevende toe;
- breed opgeleide professionals die voor het brede beroepenveld waar informatiebeheer steeds meer aan bod zal komen, interessant zijn.

De LO van het OLR werden opgesplitst in toetsbare gedragsindicatoren (GI)¹ die in de ECTS-fiches verbonden worden aan de doelstellingen van een opleidingsonderdeel (OLOD). Het OLR omvat het DLR en dekt om die manier de beroepscompetenties af. De extra aandacht voor soft skills en didactische vaardigheden komen rechtstreeks uit het werkveld. Op basis van de positieve ervaringen van Ehb met heterogene studentengroepen (werkende en niet-werkende studenten), kiest de opleiding voor een specifieke organisatie van de vakken, zodat beide doelgroepen kunnen worden gecombineerd.

Overwegingen:

De commissie vindt de toegevoegde en verfijnde leerresultaten in het OLR het duidelijk gevolg van een goede afstemming met het werkveld en bevestigt dat de afgestudeerden hierdoor breder inzetbaar zullen zijn. Volgens de commissie maakt Ehb goed gebruik van het momentum om voor het werkveld, dat in transitie is door digitalisering en automatisering, een geïntegreerd aanbod te voorzien en een brede instroomgroep aan te spreken.

Competenties als open ogen, pro activiteit, inventiviteit, didactische bekwaamheden en aandacht voor vorming van zichzelf en medewerkers in de organisatie zijn volgens de commissie goed vervat in de leerlijn soft skills. De projectmatige aanpak van de leerlijn soft skills en het werken met GI's zal volgens de commissie toelaten een goede koppeling te maken met de kwalificaties die nodig zijn in het beroep.

De commissie mist nog expliciete plannen met betrekking tot internationale partners om binnen de opleiding zicht te houden op de internationale ontwikkelingen. In het gesprek over internationalisering geven de afgevaardigden van de opleiding aan dat de vakliteratuur via de docenten wordt gevolgd, dat er heel wat vaardigheden voor de éénnentwintigste eeuw in het programma worden opgenomen en dat in de kwaliteitszorgcyclus de benchmark met andere landen wordt gemaakt.

¹ Gedragsindicatoren situeren zich net zoals learning outcomes op het competentieniveau (integratie van kennis, vaardigheden en attitudes), maar moeten gezien worden als een concretisering van de leerresultaten naar deel- of subcompetenties die qua complexiteit en niveau te evalueren zijn tijdens het leerproces van de student in de opleiding.

De commissie ziet internationale partnerschappen als cruciaal voor de verdere professionalisering van docenten en voor de interculturele vaardigheden van de studenten. Het beoogde eindniveau wordt door de commissie als voldoende ambitieus en up-to-date beoordeeld.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen:

Het programma van de graduaatopleiding bestaat uit 120 studiepunten (ECTS) die verdeeld zijn over vijf leerlijnen. Deze leerlijnen staan centraal voor de verdere uitbouw van het curriculum:

- Brede sector: kennismaking met de diversiteit in het beroepenveld;
- Digitalisering: het gebruik van courante technische kantoorsoftware, programmeer- en markup-talen, opmaaksoftware voor promotiemateriaal, digitaliserings- en automatiseringstechnieken;
- Publiekswerking: vijf publieksgerichte projecten die uitgevoerd worden in of gelinkt zijn aan het werkveld.
- Soft skills: trainen van de vaardigheden projectmatig werken, samenwerken, communicatie, netwerken en didactische vaardigheden;
- Professionele ontwikkeling: het opstellen van een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) doorheen de opleiding.

Van de 120 ECTS worden er 40 besteed aan werkplekleren in de volgende vormen: stage, projecten, bedrijfsbezoeken, opdrachten uit te voeren op de werkplek (=leerwerk). Het programma wordt modulair opgebouwd in blokken van 6 lesweken, met na ieder blok een evaluatieweek. De inhoud van de opleiding in de eerste twee modules worden verdeeld over 10 opleidingsonderdelen van elk slechts 3 studiepunten. In de modules die daarop volgen, neemt het aantal opleidingsonderdelen met 4, 5 en 6 studiepunten (i.e. de eindstage) toe. Het graduaat in het informatiebeheer van Ehb heeft een dubbele finaliteit enerzijds de brede opleiding, anderzijds twee specialisatie richtingen. De studenten zullen breed worden opgeleid zodat ze inzetbaar zijn als informatiebeheerders in de brede sector. Vanaf het derde semester echter, zal het programma een splitsing van 35 ECTS realiseren om zo twee afstudeerrichtingen te creëren waardoor de studenten zich kunnen specialiseren als bibliotheek- of archiefdeskundige.

Het didactisch concept van Ehb waarmee dit programma zal worden uitgevoerd, staat voor uitdagend en zelfgestuurd onderwijs, een coachende aanpak en blended learning. Daarenboven neemt de opleiding een praktijkgerichte didactische houding aan om ervoor te zorgen dat het graduaat informatiebeheer van de Ehb afgestemd zal zijn op de uitdagingen van het werkveld. De graduaatstudenten, die vaak doeners zijn, zullen naast de hoorcolleges bij de inhoud betrokken worden aan de hand van activerende lesmethodieken zoals werkcolleges, projecten, externe activiteiten, individuele en gezamenlijke coachingsessies. Met die activerende werkvormen wil de opleiding de studenten een betere voeling geven met hun eigen leerproces. Voor de uitvoering van deze didactische aanpak zullen de docenten van bij de opstart van de opleiding verder geprofessionaliseerd worden in het gebruik van het leerplatform (Canvas) en in de principes van blended learning in het algemeen.

Naast het belangrijke aandeel werkplekleren en de praktijkgerichte didactische houding zullen ze de afstemming op het werkveld verder garanderen door:

- de opleiding te baseren op de beroepskwalificaties die door het werkveld werden uitgeschreven;
- het ontwerp van de opleiding te toetsen bij een resonantiecommissie (cf. supra) en permanente toetsing bij verschillende stakeholders te voorzien;
- docenten in te zetten die ook tewerkgesteld zijn in de sector;
- een bijscholingsbeleid- en budget te voorzien voor docenten waardoor ze op de hoogte blijven van actuele ontwikkelingen in het beroepenveld;
- als opleiding deel te nemen aan vergaderingen en bijeenkomsten van verschillende (beroeps)verenigingen en steunpunten (zoals bijvoorbeeld VVBAD, Faro, Cocobi, Cultuurconnect, VZW Vlaamse Erfgoedbibliotheek, Packed VZW, VIAA, Mediawijs...)

Het team van afgevaardigden van EhB informatiebeheer geeft aan zich bewust te zijn van de mogelijks meer diverse instroom van studenten en ziet het dan ook als een uitdaging om iedere student uit te dagen op zijn/haar niveau door voldoende te differentiëren. Dit zal kunnen gebeuren in de projecten, waarbij iedere student afzonderlijk zal uitgedaagd worden om binnen zijn of haar mogelijkheden te excelleren. Een belangrijk instrument om de sterktes, voorliefdes en mogelijke uitdagingen voor de student te ontdekken is het POP (persoonlijk ontwikkelingsplan), daarnaast zal het POP ook de zelfsturing van studenten stimuleren, zodat ze de juiste leerdoelen kunnen vooropstellen, hun afstudeerrichting kunnen bepalen, stageplaatsen en onderwerpen van bepaalde opdrachten voldoende bewust kunnen kiezen.

Voor de samenstelling van het in te zetten personeel wil de opleiding sterk inzetten op professionele expertise. Bij het samenstellen van haar docententeam zal de opleiding bewust kiezen voor het aanwerven van vakexperts, zodat met de docenten het werkveld en praktijkervaring wordt binnengebracht. Dit docententeam zal aangemoedigd worden om zich bij te scholen via het intern navormingsaanbod met betrekking tot de kennis en competenties nodig voor de uitvoering van het didactische project. Om de pedagogische bekwaamheid van het docentenkorps in kaart te brengen zal de tevredenheid van studenten m.b.t. de manier van lesgeven worden opgevolgd via systematische studenten-enquêtes en focusgesprekken. Het huidige opleidingsteam bestaat uit 6 personeelsleden met een totaal van 0,94 VTE, dit team zal in het tweede jaar zal uitgebreid worden naar 2,5 VTE. In een niet-verplichte bijlage van het informatiedossier geeft de opleiding aan nog op zoek te zijn naar een lector Archief en een lector Soft skills om de kwaliteit van de personeelsformatie te garanderen. Daarnaast is er administratieve ondersteuning voorzien voor de opleiding zoals een studentensecretariaat, trajectbegeleiding, ICT-ondersteuning, ombudsbegeleiding en planning. Ten slotte kan de opleiding rekenen op de ondersteuning van de hogeschooldiensten. Dit betekent dat de student naast de vakinhoudelijke begeleiding kan rekenen op o.a. studie-, student- en trajectbegeleiding.

- De studiebegeleiding voorziet in de begeleiding van studiemethode en -vaardigheden. Via de LEMO-test (Leercompetentie & Motivatiekenmerken) en een instaptoets Nederlands wordt informatie verzameld over het studieprofiel van de individuele student. Voor een individuele opvolging wordt de student doorverwezen naar de studiebegeleider. Studenten met een functiebeperking, student-sporters en student-ondernemers kunnen een bijzonder statuut aanvragen om het doorlopen van de studie te faciliteren.
- Studentenbegeleiding of Stuvo aan de EhB is laagdrempelig en is steeds aanwezig bij cruciale contact- en informatiemomenten, zoals infodagen en onthaaldagen. Bij Stuvo kunnen studenten terecht voor vragen over huisvesting, de financiële aspecten van studeren (sociale dienst), mobiliteit... Daarnaast organiseert Stuvo allerlei sportieve en culturele evenementen. Studenten met concentratiestoornissen, faalangst of persoonlijke problemen kunnen in de eerste plaats terecht bij de studiebegeleider voor de graduaatsopleidingen. Indien nodig worden studenten dan doorverwezen naar tal van hulpverlenende en gespecialiseerde begeleidingsdiensten.

- Trajectbegeleiding betreft het begeleiden van de student in zijn studieloopbaan. De trajectbegeleider informeert de instromende student en helpt bij het samenstellen van een optimaal studietraject. Op basis van Eerder Verworven Kwalificaties (EVK's) of Eerder verworven Competenties (EVC's) kan een persoonlijk deeltraject (PDT) worden opgesteld.
- Taalbegeleiding wordt voorzien omdat de EhB opereert vanuit de Brusselse context, aandacht voor taal en taalontwikkeling wordt ingebed in iedere opleiding en dienst van de hogeschool. Aan de hand van een leerlijn rond taalvaardigheid in iedere opleiding, een herwerkte instaptoets Nederlands en een doordacht aanbod van intra- en extracurriculaire begeleiding zal EhB de academische taalvaardigheid Nederlands van al haar studenten verder ondersteunen.
- Ombudsdienst wordt per opleiding aan de EhB voorzien. Deze persoon staat de studenten bij indien er geschillen zijn in verband met het studiecontract of het onderwijs- en examenreglement. Om de neutraliteit te waarborgen, heeft de ombudsman of -vrouw geen onderwijsopdracht in de opleiding.

Wat de materiële voorzieningen betreft zal Campus Volt in Heverlee de thuisbasis zijn van deze opleiding. Hier zijn de klaslokalen en computerlokalen aanwezig om de opleiding vorm te geven en studenten en medewerkers te inspireren. Praktijkgericht onderwijs krijgt vorm in de klaslokalen met beamer en verplaatsbare tafels, in de computerlokalen of in het open leercentrum. Alle studenten en medewerkers hebben daarenboven toegang tot de online catalogi van de Erasmushogeschool Brussel. Voor de budgettering wordt verwacht dat de graduaatsopleiding rendabel zal zijn met de voorziene financiering. Dit betekent dat de eerste drie jaar - waarin slechts een gedeeltelijke overheidsfinanciering wordt voorzien – EhB zich engageert om deze financiële investering te dragen.

Overwegingen:

De commissie is van oordeel dat deze opleiding vijf sterke leerlijnen heeft uitgewerkt met een heldere invulling van de kwalificaties die nodig zullen zijn in het beroepenveld. In het programma dat samenhangend is opgebouwd valt de aandacht voor Soft Skills in de smaak en kan de combinatie van projecten en werkplekklaren bijzonder interessante cases op maat van de student opleveren. Dat de opleiding zich richt op de brede sector getuigt volgens de commissie van een duurzame visie en zal hopelijk de instroom van studenten positief beïnvloeden. De aandacht voor de brede sector en het uitwerken van een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) zal volgens de commissie de student ondersteunen in zijn oriëntering en zelfreflectie. Daarnaast krijgt de opleiding hierdoor mogelijks de nodige handvaten om de student te begeleiden op maat.

De commissie waardeert de keuze die de opleiding maakt om werkende en niet-werkende studenten met elkaar te combineren in functie van de boeiende groepsdynamiek die in deze groepen vaak ontstaat. Wel wil de commissie de aandacht vestigen op de onderscheidende invulling van de afstudeerrichtingen Bibliotheek en Archief, welke volgens de commissie nog niet volledig op punt staat door het ontbreken van de lector en vakexpert Archief. Verder vraagt de commissie ook de nodige aandacht te besteden aan het evenwicht in de personeelsformatie wat vakexperten en didactische ondersteuners betreft.

In het programma dat wordt uitgewerkt volgens het sterke didactische concept van EhB, krijgt het werkplekklaren een centrale plaats. De commissie vindt dat de opleiding het werkplekklaren voldoende uitdiept, varieert in vorm en juist positioneert in een graduaat-context. Daarnaast voldoet het aandeel van het werkplekklaren in het programma aan de decretale minima van een derde van de studieomvang.

De modulaire opbouw van het programma zal volgens de commissie de realiseerbaarheid van deze opleiding voor de verschillende instromers bevorderen. Daarenboven getuigt de ruime aandacht voor begeleiding en ook de toegankelijkheid van deze begeleiding buiten de reguliere uren, van de nodige ervaring in het organiseren van trajecten op maat. Toch wil de commissie aangeven dat bijzondere trajecten en maatwerk een niet te onderschatten belasting van de betrokken docenten met zich meebrengt en zij daarvoor ook dienen te

beschikken over de juiste coachende vaardigheden. Gezien de beperkte aanstellingspercentages van de betrokken lectoren wil de commissie waarschuwen voor enig “toerisme” gekenmerkt door geringe betrokkenheid van de docent en wijst ze op de noodzaak aan brugfiguren die de realisatie van deze opleiding in zijn volledigheid ondersteunen. De afgevaardigden van de opleiding erkennen deze noodzaak en hebben daartoe reeds een coördinator aangesteld. Wat de docentprofessionalisering betreft heeft EhB reeds een sterk traject uitgebouwd, waarbij vanaf een aanstelling van 10% het volgen van 3 workshops verplicht is. Deze workshops zijn toepassingsgericht en behandelen algemeen de structuur en werking van de hogeschool. Pas vanaf een aanstelling van 50% wordt ook het volgen van meer didactische workshops verplicht. Nu reeds kunnen de docenten uit de graduaatsopleidingen de workshops volgen, maar de opleiding moet nog uitmaken welke workshops verplicht gevolgd moeten worden door de vakexperten van de graduaatsopleidingen. De commissie vraagt in deze beslissing de nodige aandacht te besteden aan de integratie van de diverse rollen en bijhorende skills die een docent in deze opleiding zal opnemen.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen:

EhB heeft voor de graduaatsopleidingen een generiek toetsbeleid ontwikkeld. Hierin wordt iedere graduaatsopleiding een handleiding aangeboden om te streven naar de ontwikkeling van evaluaties die valide, betrouwbaar, transparant, authentiek, generaliseerbaar, efficiënt en economisch zijn. In het evaluatieproces dienen verschillende evaluatievormen gehanteerd te worden en moeten verschillende beoordeelaars een rol spelen.

In de graduaatsopleiding informatiebeheer zal zowel formatief als summatief getoetst worden, de evaluatie van het POP en van projecten zal tussentijds gebeuren, zodat de studenten hun leerproces nog tijdig kunnen bijsturen. De summatieve toetsing zal vooral criterium- en ontwikkelingsgericht gebeuren om zo de gelijkwaardigheid van evaluaties te verzekeren. In de opleiding zal zowel proces- als productevaluatie worden ingezet, zodat niet alleen het eindproduct van bijvoorbeeld projecten, maar ook de manier waarop de student de soft skills heeft ingezet worden geëvalueerd. Om de variatie in evaluatievormen te maximaliseren werd er een matrix opgesteld waarin alle GI uit het OLR gekoppeld worden aan de generieke werk- en evaluatievormen die binnen EhB gebruikt worden. Zo werd er op een theoretisch niveau bepaald welke werk- en toetsvormen het meest geschikt zijn voor het aanbrengen of evalueren van een bepaalde competentie. Bij het selecteren van de eigenlijke evaluatievormen in de ECTS-fiches, werd met deze matrix rekening gehouden, zodat de evaluatievormen aansluiten bij de doelstellingen die in dat vak centraal staan

Door te kiezen voor verschillende beoordeelaars hanteert EhB het meer-ogen-principe, zo zullen studenten zichzelf, maar ook elkaar kunnen beoordelen en zullen externen via projecten en stage bij de evaluatie van de studenten betrokken worden. Hoewel de eindverantwoordelijkheid voor het toekennen van een score nog steeds bij de stagebegeleider ligt, zullen de stagementoren(extern) aan de hand van een standaardevaluatieformulier en een gesprek met de stagebegeleider kunnen aangeven hoe hij/zij de competenties van de student beoordeelt.

Omdat EhB de frequentie en de kwaliteit van feedback belangrijk vindt, wordt er voorzien in training en ondersteuning voor ieder type beoordelaar. Studenten zullen tijdens de lessen worden voorbereid op peer-assessments en in de vakken Soft skills zullen ze aan de hand van rollenspelen leren hoe ze elkaar op een kwalitatieve en gepaste manier feedback kunnen

geven. Docenten kunnen een beroep doen op het interne vormingsaanbod van EhB om zich te bekwamen in het ontwikkelen en afnemen van evaluaties en in het geven van feedback. Voor stagementoren voorziet men een korte mentorenopleiding waarin vooral op begeleiding en evaluatie van de student zal worden ingegaan. Andere externe beoordelaars zal EhB ondersteunen door eenvoudige, maar kwalitatieve evaluatiedocumenten (zoals bijvoorbeeld beoordelingsformulieren) op te stellen.

Overwegingen:

De commissie oordeelt dat er op basis van de reeds duidelijk uitgewerkte ECTS-fiches, een goede mix van evaluatievormen aanwezig is en dat deze aansluiten bij de doelstellingen van de vakken en de verschillende leervormen. Er is een duidelijk evaluatiebeleid voorhanden, zodat de studenten correct en op een passende manier kunnen geëvalueerd worden. De commissie vindt de betrokkenheid van externen/het werkveld onontbeerlijk en typisch aan het HBO5-niveau. De commissie is dan ook opgetogen over het voornemen van EhB om dit in de graduaatsopleiding als regel te stellen. De commissie vindt dat het gebruik van self- en peerassessment een sterk element in deze opleiding omwille van de soft skills leerlijn en de opdracht om bij te dragen aan de transitie in het werkveld. De commissie is van mening dat de opleiding voldoende aandacht zal besteden aan de professionalisering van docenten om zo de variëteit aan toetsvormen te verhogen. Voor de commissie is het duidelijk dat deze opleiding vooral werk dient te maken van een grotere instroom van studenten zodat er meer studenten kunnen doorstromen naar de arbeidsmarkt.

Oordeel: voldoende

2.4 Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg

De opzet en de organisatie van de interne kwaliteitszorg is gericht op een systematische borging en verbetering van de opleiding waar de relevante stakeholders bij betrokken worden.

Bevindingen:

Vanaf de officiële omvorming van de opleiding zal de graduaatsopleiding in het informatiebeheer: bibliotheek en archief over haar eigen kwaliteit waken volgens het model dat door de dienst kwaliteitszorg van EhB werd uitgewerkt en positief geadviseerd door de instellingsreviewcommissie in 2017. In deze opleidingen wil men eenzelfde kwaliteitscultuur neerzetten als in de master- en bacheloropleidingen. De kwaliteitscultuur met uitgesproken PDCA-systematiek garandeert overleg en afstemming met alle stakeholders. Door het organiseren van formele en informele structuren zal de dialoog tussen input van studenten, het werkveld en alumni gestimuleerd worden.

De graduaatsopleidingen zullen als entiteit van EhB, naast de processen van externe kwaliteitszorg, intern ook twee cycli doorlopen: een zesjarige reviewcyclus en een cyclus van permanente kwaliteitsbewaking.

De zesjarige reviewcyclus bestaat uit drie onderdelen: een EFQM/TRIS-oefening op opleidingsniveau, een externe visitatie en een 'midterm'-review, namelijk een reflectiegesprek met interne 'critical friends'.

Deze checkmomenten worden aangevuld met een cyclus voor permanente kwaliteitsbewaking:

- Dialoog met stakeholders (studenten, werkveld, alumni en medewerkers)
- Benchmarking met peers
- Gebruik van data en trendgegevens voor monitoring en meting

Bovenstaande instrumenten kunnen leiden tot concrete verbetermaatregelen. Actiepunten resulterend uit de verschillende instrumenten zullen worden opgenomen en opgevolgd. Waar nodig wordt het onderwijsbeleid bijgestuurd via het neerschrijven en uitvoeren van het jaaractieplan (JAP).

Het opstellen van een JAP gebeurde ook reeds binnen CVO Volt, ook werd reeds input van verschillende stakeholders verzameld en verwerkt.

Overwegingen:

De commissie oordeelt dat indien het kwaliteitszorgsysteem van EhB op een correcte manier wordt aangepast voor de HB05-opleidingen, dit voldoende garanties zou moeten bieden op systematische verbeteringen van de opleiding. De commissie vindt de ruime aandacht voor de input van de stakeholders heel erg positief. Ook waardeert de commissie de openheid en zelfreflectie in de PDCA-cyclus. De commissie stelt zich echter wel vragen bij de 6-jarige cyclus, aangezien het hier om een heel kort traject gaat van 120 studiepunten. De opleiding erkent dit en overweegt nog verschillende scenario's. De commissie doet de aanbeveling hier reeds vóór de start een andere cyclus voorop te stellen.

Oordeel: voldoende

2.5 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding graduaat in het informatiebeheer: bibliotheek en archief voldoende.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe HBO5-Opleiding (omvorming)”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 15 januari 2017.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 11 september 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 11 september 2018 om 10 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Kevin Linsingh:** opleidingscoördinator BDI= Bibliotheekwezen en documentaire informatiekunde;
- **Anneleen Verckens:** diensthoofd onderwijsontwikkeling EhB;
- **Ilse Neirinck:** lector BDI en faculteitsbibliothecaris psychologie en pedagogische wetenschappen KUL;
- **Jurgen Heylen:** cursist
- **Ingrid Kokelenberg:** werkveldvertegenwoordiger: hoofd Bibliotheek & Kennis- en innovatiecentrum KCB.

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 11 september 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de vier generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 11 oktober 2018.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
4. Opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Partner samenwerkingsverband	Erasmushogeschool Brussel
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Nijverheidskaai 170, 1070 Brussel
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	Ann Bruseel, Algemeen Directeur Ann.bruseel@ehb.be +32 2 559 02 68 Emmeline Byl, coördinator HBO5 Emmeline.byl@ehb.be +32 2 559 15 89
Partner samenwerkingsverband	CVO Volt
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Interleuvenlaan 3-5, 3000 Leuven
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Graduaat in het informatiebeheer: bibliotheek en archief
Afstudeerrichtingen	• Bibliotheek • Archief
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in het Informatiebeheer
(Delen van) studiegebied(en)	Sociaal-agogisch werk
ISCED benaming van het studiegebied	Social Sciences, Journalism and Information
Opleidingsvariant(en): (vb. dagopleiding, avondopleiding)	Dagopleiding en avondopleiding
Onderwijstaal	Nederlands
De vestiging(en) waar de opleiding wordt aangeboden	Leuven
Studieomvang (in studiepunten)	120
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja, HBO5 omvorming
HBO5-opleiding(en) van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding	Bibliotheekwezen en Documentaire Informatiekunde
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	-

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De gegradueerde faciliteert en stimuleert het gebruik van het archief-, bibliotheek- en/of informatieaanbod en verwijst gebruikers door indien nodig.
2. De gegradueerde organiseert het gebruik en de toegankelijkheid van de bibliotheek, het archief en/of het informatieaanbod en doet voorstellen ter optimalisatie. Hij ziet erop toe dat de juridische aspecten van informatie worden nageleefd.
3. In samenwerking met het team, de doelgroep en andere actoren plant, organiseert en coördineert de gegradueerde educatieve, culturele en/of wetenschappelijke activiteiten en/of projecten voor een ruimer en divers publiek.
4. De gegradueerde organiseert vormingen, zowel voor gebruikers als voor medewerkers. Hij past de didactiek van de vormingen aan de specifieke doelgroep aan en regelt de praktische organisatie.
5. De gegradueerde werkt geschikte communicatiemiddelen uit en voert promotie in functie van de algemene werking, vormingen, activiteiten en/of projecten van het archief of de bibliotheek.
6. De gegradueerde stuurt in overleg met de leidinggevende operationeel een (project)team binnen het archief of de bibliotheek(afdeling) aan. Hij coördineert en superviseert de werking ervan en doet voorstellen voor de vorming en opleiding van medewerkers.
7. In overleg met de leidinggevende draagt de gegradueerde bij aan de interne kwaliteitszorg door de werking van de bibliotheek/het archief en de dienstverlening voor de (potentiële) gebruiker te evalueren, verbetervoorstellen te formuleren en mee te werken aan de implementatie ervan.
8. De gegradueerde handelt volgens de beroepscode van de sector, de relevante wetgeving en andere interne gedragscodes en hij stimuleert medewerkers om zich hieraan te houden.
9. Binnen de sector informatievoorzieningen bouwt de gegradueerde zijn deskundigheid op in samenwerking met collega's en partners, op basis van (zelf)reflectie en door het opvolgen van (digitale) ontwikkelingen.

DLR specifiek voor de afstudeerrichting bibliotheek

10. De gegradueerde bouwt een collectie/informatieaanbod mee uit volgens de vraag en de noden van de doelgroep.
11. De gegradueerde verstrekt gespecialiseerde informatie aan de gebruikers van het bibliotheek- en informatieaanbod.

DLR specifiek voor de afstudeerrichting archief

10. De gegradueerde adviseert de verwerving, selectie en overdracht van archieven en hij begeleidt en controleert het vernietigings- en overdrachtsproces.
11. De gegradueerde implementeert het inhoudelijke en intellectuele beheer van het archief volgens het vastgelegde archiefbeleid.
12. De gegradueerde beheert en bewaart de fysieke en digitale informatie in het archief.

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Johan Veeckman (voorzitter) was tot 2017 actief als algemeen directeur van de Arteveldehogeschool. Met dossierkennis en met groot engagement werkte hij mee aan het (hoger) onderwijs van de toekomst. Als gewaardeerd spreker en gesprekspartner actief in tal van onderwijsfora. De voorbije twee jaar vertegenwoordigde hij, als voorzitter van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), de Vlaamse hogescholen bij de overheid en trad op als woordvoerder in het publieke debat. Voor zijn aantreden als algemeen directeur was Johan Veeckman, doctor in de wetenschappen, achtereenvolgens docent en directeur van het Hoger Technisch Instituut Sint-Lieven in Gent, departementshoofd en regiodirecteur KaHoSint-Lieven.

Nina Spithost (commissielid) is ruim 15 jaar werkzaam in hoger onderwijs in Nederland. Haar ervaring ligt in de Nederlandse associate degree. Voor de opleiding Small Business & Retail Management heeft zij meegewerkt aan de opzet en de uitbouw van de duale bachelor. Zij is actief betrokken bij Europese ontwikkelingen via Chain 5 en heeft zich via studiereizen kunnen verdiepen in de Community Colleges in de Verenigde Staten. Kennisgebieden: niveau associate degree, aansluiting en co-creatie met werkveld, inbedding waar nodig in bachelor en verzelfstandiging, werkplekleren, internationale ontwikkelingen en flexibilisering (in het Nederlandse experiment leeruitkomsten).

Bruno Vermeeren (commissielid) is sinds 2007 coördinator van de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief & Documentatie vzw (VVBAD). Als coördinator van de beroepsvereniging volgt hij de ontwikkelingen rond beroep, opleiding en tewerkstelling binnen de sector op de voet. Hij was nauw betrokken bij de opmaak van de beroepskwalificaties voor de bibliotheek- en archiefsector, waarvoor de VVBAD telkens optrad als hoofdindieners. Hij is tevens secretaris van Cocobi, het structurele overleg tussen de sector en de bibliotheek- en archiefopleidingen. Bruno studeerde wijsbegeerte in Antwerpen en Leuven en informatie- en bibliotheekwetenschap in Antwerpen.

Willem van Gansen, (student-commissielid) is student Informatica aan Hogeschool Vives te Kortrijk.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Liza Kozłowska**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator;
- **Katrien Goossens**, onafhankelijk adviseur, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Informatiedossier TNO HBO5 omvorming graduaat in het informatiebeheer: bibliotheek en archief - HBO5 Erasmus

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier:

- DLR
- OLR
- Schematisch programmaoverzicht
- Inhoudsbeschrijving eerste 60 studiepunten
- Verklaring op eer
- Contacten met het werkveld
- Onderwijs en examenregeling
- EVC/EVK-procedure
- Gekende aanvullingstrajecten naar een bachelordiploma
- Rapport Commissie Hoger Onderwijs

Niet-verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Leerresultatenmatrix
- Terugkoppeling resonantiebijeenkomst werkveld
- Beschrijving beschikbaar personeel en functieprofielen voor ontbrekende expertise
- Generiek toetsbeleid graduaatsopleidingen EhB
- Matrix koppeling GI uit OLR aan werk en evaluatievormen

Bijlage 5: Lijst met afkortingen

BK	Beroepskwalificaties
CVO	Centrum Voor Volwassenonderwijs
DLR	Domeinspecifieke leerresultaten
EhB	Erasmushogeschool Brussel
GI	Gedragsindicatoren
HBO5	Hoger Beroepsonderwijs niveau 5
JAP	Jaaractieplan
LO	Learning Outcomes
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OLOD	Opleidingsonderdeel
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad

